

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ,
अमरावती विभागीय मंडळ, अमरावती-444 602

Email: divsecamt@rediffmail.com
Tel. 0721-2662647, 0721-2662608
Website: sscboardamravati.in

क्र.अविमं/के.नि./माप/उमाप/6905
दिनांक: - 19/02/2026

प्रति

सर्व केंद्रसंचालक,
इ. १०वी व इ. १२वी परीक्षा केंद्र,
अमरावती विभाग, अमरावती.

- विषय - फेब्रुवारी/मार्च २०२६ च्या परीक्षा केंद्रावरील CCTV कॅमे-यांचे रेकॉर्डिंग जतन करून ठेवणेबाबत.
- संदर्भ:- १. राज्यमंडळ कार्यालयाचे क्र. रा.मं./परीक्षा-८/३२६९, दि. २५/०९/२०२५ रोजीचे पत्र.
२. शासन पत्र क्र.- परीक्षा -१६२५/प्र.क्र. १३/एसडी-२, दि. ०३ डिसेंबर, २०२५.
३. राज्यमंडळ कार्यालयाचे क्र. रा.मं./परीक्षा-५/४१३२, दि. ०५/१२/२०२५ रोजीचे पत्र.
४. शासन निर्णय क्र.- परीक्षा -१६२५/प्र.क्र.२२१/एसडी-२, दि. ०९/०१/२०२६.
५. शासन पत्र क्र.- परीक्षा -१६२५/प्र.क्र.१३/एसडी-२, दि. ३०/०१/२०२६.
६. राज्यमंडळ कार्यालयाचे क्र. रा.मं./परीक्षा-५/४३७, दि. ३०/०१/२०२६ रोजीचे पत्र.
७. राज्यमंडळ कार्यालयाचे क्र. रा.मं./परीक्षा-५/७०६, दि. १७/०२/२०२६ रोजीचे पत्र.

उपरोक्त विषयाच्या संदर्भिय पत्रान्वये, परीक्षा प्रक्रीयमध्ये पारदर्शकता, शिस्त व गैरप्रकारांना आळा घालण्यासाठी सर्व परीक्षा केंद्रांमध्ये CCTV यंत्रणा कार्यान्वित ठेवणे बंधनकारक करण्यात आले आहे. याबाबत विभागीय मंडळाकडून केंद्रसंचालक यांना सविस्तर सूचना दिलेल्या आहेत. उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र (इ.१२वी) परीक्षा दिनांक १० फेब्रुवारी, २०२६ ते दिनांक १८ मार्च, २०२६ तसेच माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र (इ.१०वी) परीक्षा दिनांक २० फेब्रुवारी, २०२६ ते दिनांक १८ मार्च, २०२६ या कालावधीत होत आहेत. उपरोक्त कालावधीतील परीक्षा केंद्र परिसरातील व परीक्षेशी संबंधित वर्गाव्याख्या तसेच माहिती तंत्रज्ञान (IT) / सामान्यज्ञान (GK) विषयाच्या ऑनलाईन परीक्षेदरम्यान संगणक प्रयोगशाळेतील CCTV कॅमे-यांचे फुटेज जतन करून ठेवणे अनिवार्य असून त्यासाठी पुढील कार्यवाही करावी.

रेकॉर्डिंग व संचयन (Storage) व्यवस्था-

१. परीक्षा सुरु झोण्यापूर्वी परीक्षा कक्षातील कॅमे-यांचे किमान ३० मिनिटे व परीक्षा संपल्यानंतर (दिव्यांग विद्यार्थी असलेम त्या कालावधीचा विचार करून) रेकॉर्डिंग सुरु ठेवणे बंधनकारक राहिल. परीक्षा केंद्रावरील DVR/NVR मधील प्रत्येक पेपर दिवशीचे रेकॉर्डिंग स्वतंत्र पेनड्राईव्ह / संगणकावर जतन करून ठेवावे, फुटेज साईज (Data) अधिक असल्यास हार्डडिस्कमध्ये ते जतन करून ठेवावे. रेकॉर्डिंग जतन करत असतांना आयटी शिक्षक किंवा तंत्रस्नेही शिक्षकाची मदत घ्यावी.

(पुढील पानांवर)

२. सर्व कॅमेरे सतत Continuous Recording Mode वर ठेवावेत. Motion Recording टाळावे.
३. DVR/NVR मध्ये पुरेशी हार्डडिस्क क्षमता किमान १ TB किंवा आवश्यकतेनुसार अधिक असावी. क्षमता कमी असल्यास DATA वगळता जाण्यापूर्वीच वेळोवेळी Hard Disk किंवा संगणकामध्ये त्या दिवापर्यंतचा डाटा साठवून घ्यावा.
४. केंद्रावरील सर्व पेपरच्या दिवशीचे Unedited रेकॉर्डिंग पेनड्राईव्ह अथवा संगणकावर, तसेच आवश्यकतेनुसार हार्डडिस्कमध्ये पुढील आदेशापर्यंत जतन करून ठेवावे. विभागीय मंडळ अथवा जिल्हा दक्षता समितीने मागणी केल्यास तात्काळ ते उपलब्ध करून द्यावे.
५. आवश्यकतेनुसार बॅकअप External Hard Disk/Cloud Storage ठेवणे बंधनकारक राहिल.
६. परीक्षा कालावधीत परीक्षा केंद्रावरील CCTV चे Live access जिल्हा दक्षता समिती/ वरिष्ठ कार्यालय तसेच मंडळाने मागणी केल्यास परीक्षा केंद्रांनी ते उपलब्ध करून देणे अनिवार्य आहे.
७. दररोज पेपर सुरू होण्यापूर्वी आणि वेळोवेळी सर्व CCTV कॅमेरे सुरू आहेत याबाबत केंद्रसंचालकांनी खात्री करावी.
८. परीक्षा केंद्रास भेट देणा-या अधिकारी, भरारी पथक, बैठे पथक यांना CCTV कॅमेरे व यंत्रणा कार्यान्वित असल्याबाबत केंद्रसंचालकांनी अवगत करावे.
९. परीक्षा कालावधीत परीक्षा केंद्र परिसर व वर्गखोल्यांमधील CCTV कॅमेरे बंद असणे, बंद ठेवणे access उपलब्ध करून न देणे, फुटेज न ठेवणे अथवा उपलब्ध करून न देणे या बाबी गैरप्रकार करण्याच्या उद्देशाने केल्याचे मानण्यात येईल. याबाबत संबंधित केंद्राचे प्राचार्य, केंद्रसंचालक, केंद्रसमन्वयक यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करून गैरमार्ग प्रनिबंध अधिनियम १९८२ अंतर्गत गैरप्रकार करणे, गैरप्रकारास मदत करणे आणि उत्तेजन देणे या कलम क्र. ०३ अन्वये कारवाई करण्यात येईल.

वरील सर्व सूचनांचे काटेकोर पालन करणे ही परीक्षा केंद्रसंचालकांची व संबंधित परीक्षा केंद्र शाळा/कनिष्ठ महाविद्यालयाचे मुख्याध्यापक/ प्राचार्य व केंद्र समन्वयक यांची वैयक्तिक जबाबदारी राहिल. कोणतीही त्रुटी आढळल्यास संबंधितांविरुद्ध नियमानुसार कडक कारवाई करण्यात येईल, याची नोंद घ्यावी.

(प्रिया देशमुख)

विभागीय सचिव,

अमरावती विभागीय मंडळ, अमरावती.

सोबत - सूचना प्रत.
प्रत माहितीस्तव-

१. मा. सचिव, राज्यमंडळ पुणे.
२. मा. शिक्षण उपसंचालक, अमरावती विभाग, अमरावती.
३. शिक्षणाधिकारी (माध्य.) जि. प. अकोला/अमरावती/बुलडाणा/यवतमाळ/वाशिम.
४. सर्व परिरक्षक, अमरावती विभाग, अमरावती.

परीक्षा केंद्रामध्ये CCTV वापराबाबत तांत्रिक व प्रशासकीय सर्वसाधारण सूचना

१) CCTV कॅमेऱ्यांच्या तांत्रिक बाबी :

- कमी प्रकाशात (Low Light) देखील स्पष्ट रेकॉर्डिंग होईल अशी प्रकाशव्यवस्था असावी.
- प्रत्येक कॅमेऱ्यामध्ये दिनांक व वेळ (Date & Time Stamp) अचूकपणे सेट असणे आवश्यक आहे.

२) कॅमेरे बसविण्याची पद्धत :

- प्रत्येक परीक्षा कक्षामध्ये संपूर्ण वर्ग स्पष्ट दिसेल अशा पद्धतीने किमान १ क्रिया आवश्यकतेनुसार अधिक कॅमेरे असावेत.
- परीक्षा केंद्रसंचालक कक्ष, प्रवेशद्वार, कॉरिडॉर, परीक्षेसाठी आवश्यक वर्गाखोल्या व नियंत्रण कक्ष येथे कॅमेरे आवश्यक आहेत.
- कॅमेरे अशा उंचीवर बसवावेत की त्यामध्ये छेडछाड होणार नाही.

३) वीजपुरवठा व नेटवर्क सुविधा :

- CCTV प्रणाली UPS / इन्व्हर्टरशी जोडलेली असावी.
- वीजपुरवठा खंडित झाल्यास किमान २ तास रेकॉर्डिंग सुरू राहिल अशी व्यवस्था असावी.
- नेटवर्क आधारित प्रणाली असल्यास इंटरनेट कनेक्शन स्थिर व सुरक्षित असावे.
- LAN केबलिंग व्यवस्थित व सुरक्षित पद्धतीने करण्यात यावे.

४) नियंत्रण व देखरेख :

- परीक्षा सुरू होण्यापूर्वी सर्व कॅमेरे कार्यरत असल्याची खात्री केंद्रसंचालकांनी करावी.
- नियंत्रण कक्षात मॉनिटरद्वारे थेट निरीक्षणाची सुविधा उपलब्ध असावी.
- CCTV फुटेजमध्ये कोणतीही छेडछाड होऊ नये याची संपूर्ण जबाबदारी केंद्रसंचालकांची राहिल.
- जिल्हास्तर दक्षता समिती / संबंधित अधिकारी / मंडळाने मागणी केल्यास आवश्यक फुटेज त्वरित उपलब्ध करून द्यावे.

५) सुरक्षितता व गोपनीयता :

- रेकॉर्डिंगमध्ये प्रवेश केवळ अधिकृत व्यक्तींनाच असावा.
- DVR/NVR प्रणाली पासवर्ड संरक्षित असावी.
- प्रणालीमध्ये अनधिकृत प्रवेश रोखण्यासाठी आवश्यक सायबर सुरक्षा उपाययोजना कराव्यात.